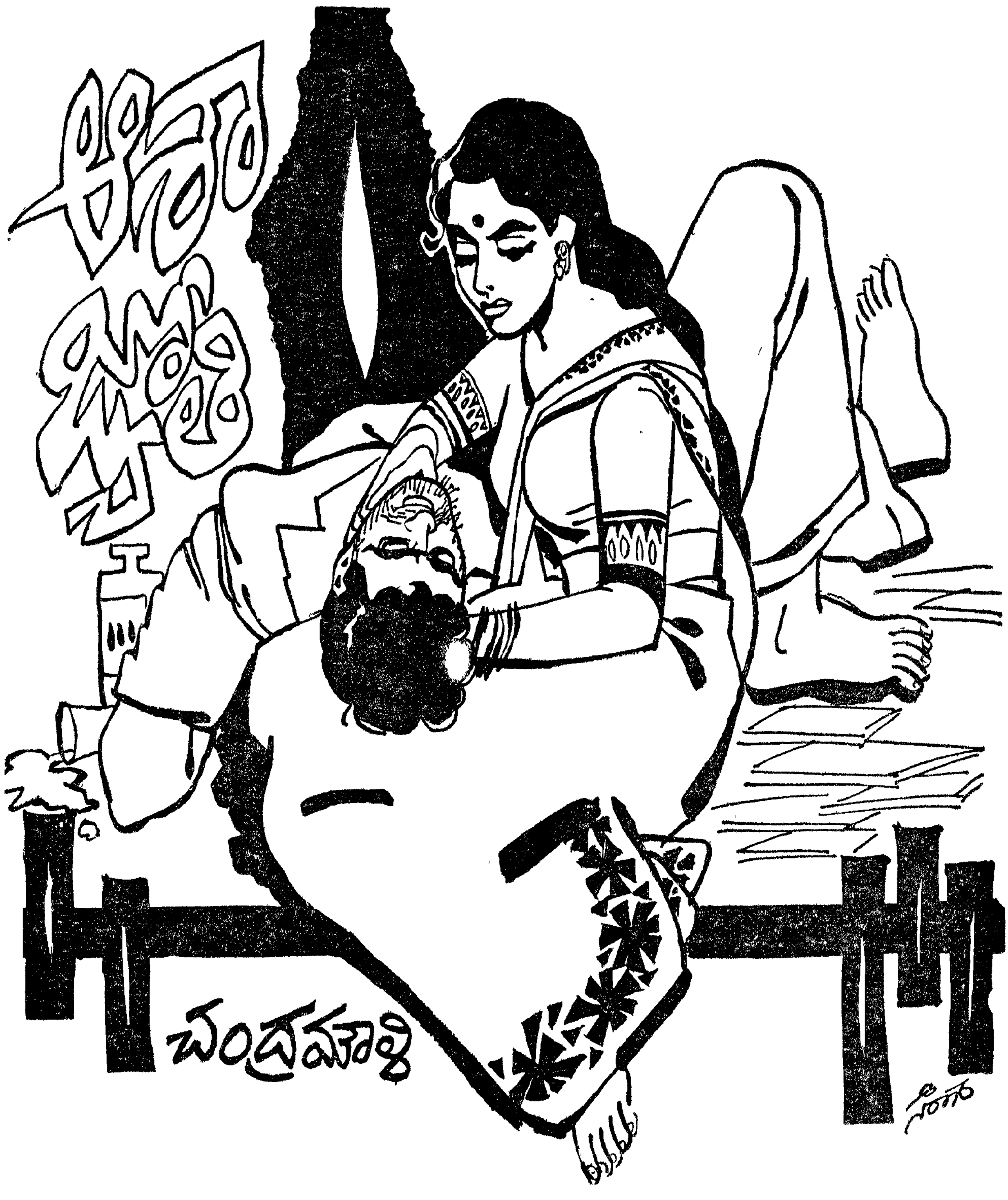

రజని ఆఫీసులోకి అడుగు పెడుతూనే తీవితో, దర్పంతో వోరగా నలుమూలలకూ చూచింది. ఆమె కళ్ళకు కనిపించిన వాటిలో — కంటికానిన వల్లా మూలగా ఉన్న గదిలోకి పోవటానికున్న స్ప్రింగ్ డోరూ—ఇవతలి హాలులో ముగ్గురు నలుగురు పేసరి జీతానికి తెలివితేటలు అమ్ముకుంటున్న వాళ్ళూ, వాళ్ళ తాలూకు కుర్చీలూ, మేజా బల్లలూను. ఇదేదో ఒక చిన్న ఆఫీసు అనుకొన్నది రజని. ఆమె నాలుగడుగులు వేసిందో లేదో— అప్పుడే స్ప్రింగ్‌డోరు తోసుకు బయటికి వచ్చిన ఆఫీసుబాయ్—"ఎవరు కావాలండీ?" అన్నాడు.

"మేనేజరుగారిని చూడాలి" అన్నది—కొంచెం పొగరుగా. "కార్డు గాని—యిస్తారా? లేక పనేమిటో—" రజని అతనివంక చిరాగ్గా చూసింది. ఆఫీసులోని నౌకరాయుళ్ళ చూపులన్నీ తనమీదే ఉన్నాయని ఆమె ఊహించుకోలేదు. అలాంటి ఎన్ని వందల చూపుల్ని ఆమె ఇదివరకు చూడలేదు గనుక. అయితే ఇప్పుడా మీమాంసలో పడి కాలం వృథా చేసుకోవటం ఆమె కిష్టం లేదు. మధ్యలో ఈ శనిగాడు దపురించుపోతే ఈ పాటికి తను నూటిగా లోపలికి వెళ్ళి ఉండేది. "తెల్ల కాగితం ముక్క ఉంటే యియ్యి"—అన్నది విసుగ్గా రజని.

"ఇదుగో" అని అందించాడు ఒక గుమాస్తా అంతాపు సైజు కాగితాన్ని—ఆమె ఎందుకలా [illegible] ప్రత్యక్షమైందో మనసులో ఊహించుకుంటూ. "ఇలా కూర్చోండి" అన్నారెవరో [illegible] ఇక కోకలేను. రజని నిర్లక్ష్యంగా [illegible] ముక్క చించి తన పేరు రాసి పంపించింది. వాడు అది కస్తా తీసుకుని [illegible]

తను అక్కడ అలా నిల్చోటం తనకే ఎబ్బెట్టుగా ఉన్నా—ఆమెకు కూర్చో బుద్ధి పుట్టలేదు. హాలు మూలనుంచి ఎవరో హఠాత్తుగా తుమ్మారు. రజనికి గుండె ఆగినంత పనయింది. వెకిలి వెధవలు అని తిట్టుకుంది. ఇంతలో ప్యూను బైటికి రానే వచ్చాడు—రజనిని లోపలికి ప్రవేశపెట్టటానికి. ఆమె లోపలికి అడుగు పెట్టీ పెట్టగానే ఎన్ని జతల కళ్ళో వ్యంగ్యంగా, వెకిలిగా, ఆశ్చర్యంగా ఆమె వెళ్ళిన వైపుకు చూసినై.

* * *

నాలుగు రోజుల తర్వాత ఆఫీసు స్టెనోగ్రాఫరుగా చేరిన రజనిని చూస్తూనే ఆఫీసు—ఆఫీసంతా ఆశ్చర్యపడింది. క్రొత్తగా స్టెనో పదవి ఖాళీ అయినప్పుడు ఒక ఆడపిల్లని ఆ పోస్టుకు వేస్తారని ఊహించలేదు వాళ్ళు. మేనేజరుగారు తెలివి గలవాడు. కాని, రజనికోసం ప్రత్యేకంగా సీటు ఏర్పాటు చేయుటంలో ఆయన నేర్పు ప్రదర్శించలేదనే చెప్పాలి. ఆయున కాబిన్‌లో రెండు అరలున్నై. అందులో ఒక అరలో ఆమె సీటు వేయించాడు. వాన వచ్చినప్పుడు చెట్టుమీద ఉన్న పక్షులు గిలగిల లాడినట్లుయింది గుమాస్తాల పని. ఆమెను చూడాలంటే, ఆఫీసులోకి ఆమె వచ్చినప్పుడూ—ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళేటప్పుడే. రోజూ వచ్చీ రాగానే ముక్కుకు సూటిగా లోపలికి వెళ్ళిపోయి అటెండెన్స్ రిజిస్టరు తెప్పించుకొనేది. సాయంత్రం ఆఫీసు వదలీ వదలగానే ఆమెకోసం బయట ఒక రిక్షా ఎదురు చూస్తుండేది. ఇంత పకడ్‌బంద్‌గా ఉన్నా, కొందరి ఔత్సుకలను ఆమె ఆపలేకపోయింది. మేనేజరుగారితో ఏదో పనున్నట్లు వెళ్ళో, ఆఫీసు బాయ్‌ని ఏదో పనిమీద బయటికి పంపించి, మేనేజరుగారు బెల్లు కొట్టగానే ఆ సంగతి చెప్పటానికని తాము వెళ్ళో ఆమెను చూడటంతో సరిపుచ్చుకుంటూండేవాళ్ళు. చూచినప్పుడు — ఇలా కలుపుగోలుగా ఉండదని ఎవరూ అనుకోనేలేదు. ఆమె గర్వి అని అందరూ నిర్ణయించుకున్నారు.

మేనేజరుగారి గదిలో బెల్ మోగింది. ఆఫీసు బాయ్ హడావుడిగా పరుగెత్తుకెళ్ళాడు. "ఆ శంకరం గాడిని పిలు—" అన్నాడు మేనేజరు. రజని ఏ పనీ లేక నవలొకటి చదువుతున్నదల్లా మేనేజరు మాటలకు తలెత్తి చూచింది. ఈ నెల రోజుల్లోనూ శంకరం అనే మాట వినటం ఆమె కిదే మొదటి సారి. ప్యూను బయటకు వెళ్ళిపోయాడు. అనుకోకుండా, ఎప్పుడూ లేనిది, ఆమె చూపులు స్ప్రింగ్ డోరుమీద ఆగినై. అది తెరుచుకుని అతను లోపలికి వచ్చాడు. రజని ఆశ్చర్యంతో చూసింది. ఆ మనిషిని తను ఆఫీసులో చూసినట్లు గుర్తులేదు. పత్తుగా, నల్లగా పెరిగిన గడ్డం, మెడమీదకంటా వాలిపోయి రింగులు తిరిగిన జుత్తూ, కళ్ళకు భూతద్దాలలాంటి అద్దాల జోడు, కాళ్ళకు సగం తెగిపోయిన చెప్పులూ—పూర్తిగా మాసిపోయిన బట్టలూ ఇదీ శంకరం ఆకారం. హఠాత్తుగా చూస్తే ఎవరో పిచ్చివాడనుకోవటం భ్రమకాదు. అతను కూడా తన వంక చూస్తాడేమోననుకొంది రజని. అతని చూపులు అక్కడ లేవు. బెరుకు బెరుకుగా కదులుతున్నై. మాసిపోయి—బొడులా లట్ట కట్టుకుపోయిన జేబు గుడ్డ తీసి కళ్ళు తుడుచుకుని మేనేజరుగారి గదిలోకి వెళ్ళాడు శంకరం.

ఆశాజ్యోతి

తనవంక ఒకసారైనా చూడకుండా అతను వెళ్ళిపోవటం రజనికి కినుక కలిగించింది.

మేనేజరుగారు శంకరం లోపలికి వెళ్ళగానే విరుచుకు పడ్డారు. "నెల నెలా జీతం తీసుకుంటున్నప్పుడు ఉద్యోగం చేస్తున్నట్లు గుర్తుంటుందా? పని చేసేటప్పుడు గుర్తుండదూ? నీవు చేసే తప్పులన్నీ సరిచేసేందుకు ఇంకొకళ్ళని వేయమంటావా ఏం? ఎన్ని తడవలు చెబుతేమటుకేం సిగ్గు లేకపోతే? నేనే నీ పరిస్థితిలో ఉంటే, ఏం చేసే వాడినో తెలుసా........" రజని బయటనుంచి వింటున్నది శంకరం ఏదన్నా అంటాడేమోనని. శంకరం మాటా పలుకూ లేకుండా చేతులు కట్టుకు నిల్చుని ఉన్నాడు—"వెళ్ళు" అన్నాడు మేనేజరు చీత్కారంగా. అక్కడేమీ అనకపోయినా కనీసం బయటకు వస్తూ నన్నా రుసరుసలాడుతూ వస్తాడనుకొన్నది రజని. శంకరం వెళ్ళినప్పుడు ఎలా వెళ్ళాడో, అలాగే తిరిగి వచ్చాడు. అతని ముఖంలో క్రోధం గానీ, బాధ గానీ లేవు; అసహజమైన నిర్లిప్తత తప్ప.

అప్పుడే రజని ఉద్యోగంలో చేరి ఆరు నెలలయింది. ప్రొబేషన్ పూర్తికాగానే ఆమె జీతం ఇంకొక ఏభై రూపాయలు పెరిగింది. పైళ్ళ

నాయుడుగారు : మేస్టారు, ఇప్పుడే హోటలుకి వెళ్ళొస్తున్నట్టున్నారు; టిఫిన్ బాగుందా?

సంగీతం మేస్టారు: ప్చ్; ఇడ్లీలకి సక్కా వాయిద్యం (చట్నీ) బాగా కుదరలేదు. కాఫీ ఒకే అపస్వరం!

ఏ. కె. మోహన్ (కాకినాడ)

చాటున ఆఫీసు ఆఫీసంతా గుసగుసలాడింది. ఇప్పుడు మధ్యాహ్నం లంచ్—టైములో తక్కిన గుమాస్తాలు మాట్లాడుకొవటానికి—రెండు విషయాలు కుదిరినై. అదివరకు వాళ్ళు మాట్లాడుకో గలిగింది— ఒక్క శంకరాన్ని గురించే. అతన్ని వెకిలిగా వెక్కిరిస్తూ—వాళ్ళు మధనపడుతుండేవాళ్ళు. మేనేజరు శంకరాన్ని ఎలా ఎలా తిట్టింది—చిలుక—పలుకులుగా చెప్పుకునేవాళ్ళు. శంకరం ఎప్పుడూ వీళ్ళతో కలిసి భోజనం చేసేవాడుకాదు. అసలు కొన్ని రోజులు భోజనం కూడా చేసేవాడు కాదేమో. ఎప్పుడూ ఆరని చవకబారు సిగరెట్టుతో కడుపు నింపుకునేవాడు. "ఎంతైనా వాడి టెక్కెక్కడికి పోతుందోయ్ వెంకట్రావు—మొదట్లో ఎలా మెలిగేవాడనీ— పద్మనాభిన్ని అడుగు—ఇవాళ తొడిగిన బట్ట రేపు తొడిగేవాడా? అసలు భూమిమీద ఆనేవాడా—అని? అయ్యగారు అప్పట్లో మరో సిగరెట్లు కాల్చేవాడులే!" అనేవాడు చలపతి. వినేవాళ్ళెవరైనా పద్మనాభంవంక చూస్తే అతను అక్కడ అందుకునేవాడు—"నేను అప్పుడే అన లేదూ చలపతీ—కాలేజీరోనుంచి వచ్చిన రోజుల్లో అందరూ అంతే—బట్ట నలక్కుండా మాట్నీలు చూడట మనుకున్నాడు ఉద్యోగమంటే—మన మంతా ఇంత కాలం ఈ గొడ్డు—చాకిరీ నేర్పుగా చేస్తున్నామంటే—ఆమాత్రం బేఫరవాగా ఉండలేకనా? అలా ఉండట మెందుకూ? చెప్పుదెబ్బలు తినట మెందుకూ—" "ఐనా సాటివాడుకదా అని ఎన్నో తడవలు చెప్పిచూశాను గురూ! వాడి మటుకు వాడికి ఎంత టెక్కనీ—ఏమి కథ? చూస్తున్నావుగా— మేనేజరు చేత రోజుకు పదిసార్లు ముఖాన ఉమ్మేయించుకున్నా మనతో కలుస్తాడేమో? పోనీ, ఎవడి ఖర్మ వాడిది—అయినా అంత టెక్కుండకూడదులేవోయ్—నలుగురం కలిసి పనిచేసే చోటానూ—" అని పూర్తిచేసేవాడు ప్రకాశం.

అలా సాఫీగా సాగిపోవలసిన వాళ్ళ సంభాషణ యిప్పుడు వాళ్ళు ఊహించకుండా రజనికి ఏభై రూపాయల యింక్రిమెంటు రావటంతో తారుమారైంది. శంకరాన్ని గురించి వెకిలిగా, వెక్కిరింతగా మాట్లాడితే, యిప్పుడు రజనిని గురించి కోపంగా, యీర్ష్యగా మాట్లాడటం మొదలు పెట్టారు: "అసలు యీ ఆడసంతుతోటే వచ్చిందయ్యా తంతంతానూ— మొగరాయుడుకి ఉద్యోగాలు దొరక్క చస్తుంటే— వీళ్ళొకళ్ళు మధ్య—పానకంలో పుడకల్లా—" "ఎంతెంత వాడైనా ఆడదాని దగ్గర అలుసేలేవోయ్— లేకపోతే యిన్నాళ్ళుగా రెక్కలు విరిగేలా చాకిరి చేసి చస్తున్నామా—మనదగ్గర కనిపెట్టలేని 'మెరిటు' ఆవిడదగ్గర ఆరు నెలలోనే కనిపెట్టాడా మన మేనేజరు. ఆ 'డల్ హెడ్' కి యింత తెలివేడిస్తే లేనిదేముంది?" అని కోపంగా అన్నాడు చలపతి. మొత్తానికి రజనికిచ్చిన యీ 'ఇంక్రిమెంటు'కు ఏవో అన్యకారణాలు వెతకటం మొదలెట్టారు నెలరాయుళ్ళు.

ఒకరోజు రజని ఆఫీసుకు ఆలస్యంగా వచ్చింది. సీటులోకి వచ్చి వేనిటీ—బ్యాగు డ్రాయరులో పెడుతుంటే, మేనేజరుగారి గదిలోనుంచి ఏవో మాటలు వినపడినై. మధ్యలో శంకరం అన్న మాటలు వినబడి—ఆమె దృష్టి అటువైపుకి మళ్ళింది. ఎవరో శంకరాన్ని గురించి చాడీలు చెబుతున్నారు. అతని పనిలో ఉన్న లోటుపాట్లు చెబుతున్నారు. ఆ చెప్పే అతని గొంతు విన్నదే అయినా ఎవరిదో రజని ఊహించలేకపోయింది. రెండు నిముషాల తరువాత చలపతి బయటికి వచ్చాడు. వచ్చి, రజనివంక చూసి చిరునవ్వొకటి విసిరి వెళ్ళిపోయాడు. రజని అతన్ని చూసింది. కాని ఆమె మనసక్కడలేదు. ఎందుకో ఆమెకు తెలీకుండా శంకరంమీద జాలి కలిగింది. చలపతిమీద కోపమొచ్చింది. అతన్ని అసహ్యించుకుంది. తోటివాడిమీద చాటుగా ఆఫీసరుకు చాడీలు చెప్పే మనిషికూడా ఒక మనిషేనా అనుకొన్నది. ఆ రోజు ఆమె మనసు మనసులో లేదు. లంచ్ టైములో ఆఫీసులోకి వచ్చి చూచింది. శంకరంమటుకు సీటులో కూర్చొని ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు. అతనివంక చూసి నవ్వింది రజని. శంకరం ఆమెను గమనించలేదు. ఏదో ఫైలులో కాగితాలు తీసి చదువుతూ ఉండిపోయాడు. ఇంతలో ఆమెని మేనేజరు పిలిచాడు.

మర్నాడు రజని ఆఫీసుకు రాలేదు. ఆ మర్నాడు కూడా రాలేదు. వారంరోజుల తరువాత ఆమె రిజి

—43 వ పేజీచూడండి

ఆశాజ్యోతి

18-వ పేజీతరువాయి

గ్లోషవు వచ్చింది. అసలు కారణమేమిటో ఎవరికీ అంతుపట్టలేదు. “ఎక్కడైనా— యింతకన్నా పెద్ద చేపల్ని వలలో వేసిందేమో ? ఆడది చేయ దల్చుకుంటే చేయలేని దేముంది—?” అన్నాడు చలపతి లంచ్ టైములో. ‘ఏమో, చూస్తే నా కలా టిదిలా కనిపించలేదు చలపతీ” అన్నాడు పద్మ నాభం, లంచ్ టేబులు దగ్గర ఏ మాటైనా ఏక గ్రీవంగా పారుతుంది అనే సత్యాన్నితోసివేస్తూ “అబ్బో ఒక ఊపు—ఊపి చూసినట్లున్నావే ?” తిరిగి ప్రశ్నవేశాడు చలపతి. “అన్నమంతా పట్టిచూడా లిటోయ్; మెతుకు చూస్తే తెలీదు?” అన్నాడు పద్మనాభం. మధ్యాహ్నం చలపతి, ఆఫీసుబాయ్ దగ్గర కూపీ తీసి, కొద్దో గొప్పో విషయ సేకరణ చేశాడు. మేనేజరూ, రజనీ ఘర్షణ పడ్డారనీ— అందుకని ఆమె రిజైన్‌చేసి వెళ్ళిందనీ. “వాడు వట్టి బ్రూట్‌రా పద్మనాభం! కాకపోతే ఆడదానితో ఘర్షణ పడటమేమిటీ—ఆఫీసు మళ్ళీ పాడి అయి పోతుంది సుమా—” అన్నాడు ప్రకాశం.

* * *

నెలరోజులు యిట్టే గడిచిపోయిన్నై, ఒకరోజు సాయంత్రం— పరాకుగా రోడ్డుమీద నడుస్తున్న శంకరానికి— తనని ఎవరో ఆడవాళ్ళు వెనకాల నుంచి— బిగ్గరగా పిలవటం వినిపించి ఆగిపోయాడు. అతనితోబాటు అతని ఆలోచనలుకూడా ఆగిపోయిన్నై. అప్పుడే రోడ్డుమీద దీపాలు వెలిగిన్నై. ఎవరో అపరిచితురాలిని చూసినట్లుగా చూశాడు రజనిని శంకరం. “నేనండీ— శంకరంగారూ— మీ ఆఫీ సులో స్టెనోగ్రాఫరుగా పనిచేశాను—” అన్నది ఆమె— శంకరంలో పిసరు మెత్తయినా మార్పులేక పోవటం చూచి. అప్పటికి శంకరం మనసులో ఏదో మెమరువేసుకొని— “అవును— యివాళ వంట్లో బాగుండక ఆఫీసుకు రాలేదు. సెలవుచీటీ పంపుదా మంటే, వచ్చేవాళ్ళెవరూ లేక పంపనేలేదు. మేనే జరుగారు గాని కేకలేశారా ?” అన్నాడు బెరుకు బెరుకుగా. అతని జడత్వానికి—సామాన్యంగా కలుగ వలసిన చిరాకు రజనిలో కలుగలేదు—“అయ్యో! వంట్లో బాగుండకపోతే, యిలా చల్లగాలిలో తిరుగు తారా ?” అన్నది రజని. శంకరం యిప్పుడు తలెత్తి ఆమెవంక చూశాడు. అతని చేతుల్లో ఏదో మందు సీసా ఉంది. అతనేదో అంటాడని ఎదురు చూసింది రజని— అతను మాట్లాడకుండా తలవంచుకు నడు స్తున్నాడు.

అతని వెనకాల ఆమె నడుస్తున్నది. తనతో ఒక వ్యక్తి నడుస్తున్నదన్న విషయం మరిచిపోయి అతను మలుపు తిరిగి ఒకసందులో కొచ్చాడు. అతన్ని పలుక రించటానికి రజని విఫల ప్రయత్నం చేసింది. నాలు గడుగులు వేసి ఒక యింట్లో ప్రవేశించాడు శంకరం. రజని అతని వెనకాలే లోపలికి వెళ్ళింది. గది—తాళం తీస్తూ, వెనక్కుతిరిగినప్పుడు ఆమె కనిపించింది. “ఓహో—” అన్నాడు శంకరం. ఇద్దరూ గది లోపలికి వచ్చారు. గది నానా చిందర వందరగా ఉంది. ఎప్పుడూ చిమ్మిన పాపాన పోకపోవటానేమో మడమ సీలందాకా దుమ్ము పేరుకుని ఉంది. శంకరం తనవంక తిరిగి చూచినప్పుడు రజని చిరునవ్వు నవ్వింది. ఆ నవ్వుకు ప్రపంచంలో లొంగిపోనిది లేదు. శంకరం అది గమనించలేదు. గ్లాసులో మందు పోసుకు త్రాగబోయాడు. చెయ్యి వణికి గ్లాసు క్రింద పడిపోయింది. నేలమీద చెత్త కుప్పలా ఉన్న పక్క మీద కూలబడిపోయాడు. దగ్గరికి వచ్చి అతని వంటి మీద చేయివేసి చూసింది రజని. సంసల కాగి పోతున్నది వళ్ళు. ఆమెవంక వింతగా చూశాడు శంకరం. అతన్ని మందు త్రాగించి పడుకోబెట్టింది రజని. బాగా పొద్దుపోయింది. కాఫీ తెచ్చిస్తానని అన్నది—శంకరం ధ్యాస యిటువైపు లేదు. మగత నిద్రలోకి మారినట్లుంది. ఇంటికి వెళ్ళటానికి లేచింది రజని. చప్పుడికి కళ్ళు తెరచి చూచాడు శంకరం. మళ్ళీ రేపు వస్తానని చెప్పి బయటికి వచ్చింది ఆమె.

మర్నాడు రజని వచ్చేటప్పటికి శంకరం యింటి దగ్గరలేడు. ఆమె అతనికోసం చాలాసేపు ఎదురు చూసింది. ఇక వెళ్ళిపోవాలనుకుంటుండగా రిక్షాలో దిగాడు శంకరం. ముఖమంతా పీక్కుపోయింది. బాగా నీరసపడిపోయాడు. రిక్షావాడి సాయంతో గదిలోపలికి వచ్చి పక్కమీద కూలబడ్డాడు. అప్పుడు అతని చూపులు రజనిమీద ఆగిన్నై. “ఓ—ఎంత సేపైంది మీరొచ్చి— మీరొస్తారన్న ధ్యాసేలేదు నాకు—” అన్నాడు ఆమెతో.

సూటిగా మాట్లాడటం అదే అతనికి మొదటి సారి. రజని ముఖం యింత చేసుకుని అన్నది— “ఎంతోసేపు కాలేదు. ఇప్పుడు మీ వంట్లో ఎలా ఉంది ?” ఇంతలోనే శంకరం మళ్ళీ పరధ్యానంలో పడిపోయాడు. ఒక్కక్షణం ఆగి, “ఇవాళ సెలవు చీటీ పంపాను—అందిందాండీ—” అన్నాడు. రజనికి శంకరంమీద కోపంవచ్చింది. ఇతనికి ఇరవై నాలుగు గంటలూఆఫీసు—గొడవతప్ప యింకొకటి లేదల్లేఉంది —అనుకున్నది. అయినా మతిమరుపేమిటీ ఈమనిషికి లేక చెముడా ? “నే నిప్పుడా ఆఫీసులో పనిచేయ టంలేదండీ— రిజైన్ చేశాను—” కొంచెం బిగ్గ రగా అతనికి వినబడాలన్నట్లు అన్నది రజని. శంక రం ఒక్కసారి ఉలిక్కిపడి ఆమె ముఖంలోకి చూశాడు. అంత బిగ్గరగా మాట్లాడినందుకు రజని సిగ్గుపడింది. “ఏం ? ఎందుకు రిజైన్ చేశారు ?” అన్నాడు శంకరం. అతనిలో కుతూ హలం పొడసూపినట్లయింది. రజని తృప్తిగా అతనివంక చూసింది. “అదంతా ఒక పెద్ద కథ— మీకు కులాసా చిక్కింతరువాత ఏదో ఒకరోజు చెబుతాను— నా కెక్కడైనా ఉద్యోగం చూసి పెట్టా ల్సిన బాధ్యతకూడా మీ మీదుంది—”అన్నది మాటకు మాట తూచినట్లు. శంకరం ఆశ్చర్యంగా ఆమెవంక చూశాడు. ఏదో అడగబోయి ఆగిపోయాడు. రజని అతని చూపులో చూపు కలిపి — “ఏం ? ఇప్పించరా ?” అన్నది. శంకరం వెంటనే సమాధానం చెప్పలేదు. చూపు మార్చుకొన్నాడంతే. అతను ఆలోచిస్తున్నాడని రజని పసిగట్టింది. అదే ఆమెకు కావలసింది— అతని సమాధానంకాదు.

రజని వెళ్ళిపోయింది. కాని,శంకరం ఆమెనుగురించే ఆలోచిస్తున్నాడు. ఆమెను గురించి జాలిపడు తున్నాడు. ఇంత నగరంలో ఉద్యోగం లేకపోతే గడవ టం ఎట్లా ? అందులో ఆడది— అబల—ఎవరు సాయంచేస్తారు—అని ఆలోచనలో పడ్డాడు, వారం రోజుల తరువాత రజని వచ్చీ రాగానే, “మీ సంగతే అనుకుంటున్నాను. నేనే వద్దామనుకుంటే, యిల్లు తెలీక రాలేకపోయాను.” అన్నాడు. “ఇప్పుడు మీ వంట్లో ఎలా ఉంది ?” అన్నది రజని; అతనేదో

పొడుగు పెరగండి

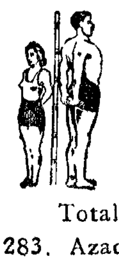

సరిక్రొత్త దేహపరిశ్రమలు ఆహార నియమములు పాటించి, పొడుగు పెరిగి, ఆరోగ్యవంతులుగా ఉండండి. వివరములు ఉచితముగా పంపబడును

Total Health for All
283. Azad Market (A. P. M.)
Delhi.

20 రోజులకు మాత్రము

తగ్గింపు ధరలు. కాశ్మీర్ బ్యూటీ చేనేత చీరలు. ఒక్కొక్కటి ధర రు 7/50. 2 చీరలు రు 14. 3 చీరలు రు. 20. ఒకే తడవ 3 చీరలు కొనువారికి పోస్టేజి, ప్యాకింగు ఉచితం.

బహుమతులు:— 2 చీరలు కొనువారికి ఒక జత ఇయర్ టాప్స్. 3 చీరలు కొనువారికి ఒక బ్లవుస్, ఒక జత ఇయర్ టాప్స్. మీ ఆర్డరును వెంటనే పంపండి. మీ అడ్రసు ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి

THE ROYAL STORES (APM)
Post Box No. 1774, Delhi-6.

స్త్రీల ఆరోగ్య సౌభాగ్యములకు

లోధ్ర

కేసరి కుటీరం (ప్రైవేట్) లిమిటెడ్
రాయపేట, మద్రాసు-14

ఏజంట్లు:
సీతారామ జనరల్ స్టోర్సు (ఏజన్సీస్)
విజయవాడ . సికిందరాబాదు . మధుర . బరహంపురం . బెంగుళూరు

తరచుగా మూత్రవిసర్జన

చక్కెరతోగాని, చక్కెర లేకుండ గాని తరచుగా మూత్రం విసర్జించడం ప్రమాదకరమైన చిహ్నం. అది శరీర తత్వాన్ని ధ్వంసం చేయడమే కాకుండా, రోజు రోజుకు రోగిని మృత్యు సమీపానికి తీసుకువస్తూంటుంది. ఆరంభంలో శారీరకంగా కాని, మానసికంగా కాని శ్రమపడడానికి అయిష్టత, నడుం నొప్పి, దృష్టి మాంద్యం, తొడల వద్ద తిమ్మిరి, సర్వసాధారణంగా బలహీనత మొదలైన లక్షణాలు కనబడుతూ ఉంటవి. ఈ లక్షణాలు గోచరించటంతోనే తగిన చికిత్స చేయకపోతే, ఉత్తరోత్తరా అమిత దాహం, ఆకలి, నోరు, గొంతు ఎండుకపోవుట, దురద, కాళ్లలో సంకటం, బరువు తగ్గటం, శరీరమంతా పొట్లు, కీళ్ల వాతం, కళ్ల పొర, టి. బి, కురుపులు, రాచపుండు, తదితర తీవ్ర వ్యాధులకు గురికావలసి వస్తుంది. "వీనస్ చారం" బిళ్లలు వాడి వేలాది మంది శమనం పొంది మృత్యువాత పడకుండా తప్పించుకున్నారు. "వీనస్ చారం" బిళ్లలు ప్రాచీన యూనాని వైద్య సిద్ధాంతం ప్రకారం శాస్త్రీయంగా అరుదైన మూలికలతోను, వనస్పతుల సారములతోను, స్వాభావికమైన క్షారములతోను తయారు చేయబడ్డవి. ఈ చికిత్స మొదలుపెట్టిన రెండవ, లేదా మూడవ రోజునుంచే అమిత దాహం మూత్రంలో చక్కెర తగ్గి, తరుచుగా మూత్ర విసర్జన చేయటం నిలిచిపోతుంది. కొద్ది రోజులలోనే మీకు సగానికి పైగా స్వస్థత చేకూరినట్లనిపించును. "వీనస్ చారం" ఖర్చు తక్కువ. నిరపాయ మయినది. తీసుకోవడం సులభం. ప్రత్యేక కఠిన పథ్యాలు కాని, ఉపవాసాలు చేయవలసిన అవసరం కాని ఉండవు. రోగులు పుష్టికోసం బల ప్రవర్ధకమైన వివిధ పదార్థములను భుజించవచ్చును. కోరినవారికి పూర్తి వివరాలు కల సారస్వతం ఇంగ్లీషులో పంపబడును. 50 బిళ్లల ఖరీదు 8.75 న. పై. ప్యాకింగ్, పోస్టేజి ఉచితం.

(SELLING AGENTS)
Barrys Commercial Corporation
(W. A. P.)
27/A, Dhurumtollah Street
CALCUTTA-13.

ఆశాజ్యోతి

చెప్పటానికి ఆత్రుత పడుతున్నాడని తెలుసునండి కూడా. "నా ఆరోగ్యం సంగతికాదు; మీ ఉద్యోగం సంగతి. మొన్న పత్రికలో యీ ఎడ్వర్‌టయిజ్‌మెంటు పడింది. మీరు చూశారో లేదోనని—," ఓ పుస్తకంలోనుంచి చిన్న కటింగ్ తీసి ఆమెకిచ్చాడు శంకరం. ఆమె అది చదువుతూ "చాలా థాంక్సండీ. నేను చూడనేలేదు. మీ చేతి చలవవల్ల ఏదన్నా ఉద్యోగం దొరికితే బాగుండు. ఇంటిల్లిపాదీ నా సంపాదనమీదే ఆధారపడిఉన్నారు" అన్నది గది నలుమూలలకు ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ. మొదటిసారి తను చూచినప్పటికన్న గది కొంచెం శుభ్రంగా కనిపించింది. తను కూచున్న కొత్తస్టూల్‌ను కొత్తగా చూచింది ఆమె. శంకరం—చూపులు వెన్నాడుతూనే ఉన్నై. "మీరు వస్తే కూర్చోటానికైనా చోటు లేదు. నిన్ననే కొన్నాను స్టూలు—"అన్నాడు శంకరం— తనేదో తప్పిదం చేసినట్లు.

ఇంటికి తిరిగివెళుతూ రజని అనుకొన్నది: ఇతరులను చూచి జాలిపడటం నేర్చుకొన్నాడు శంకరం. ఇక అతను మనుష్యుల్లో పడటానికెంతో కాలం పట్టదు. అతనిలో ఆత్మాభిమానమొక్కటే యిక తక్కువ. శంకరం ఇచ్చిన పేపర్—కటింగ్ ఇంకా ఆమె చేతుల్లోనే ఉంది. దానివంక చూచి ఒక చిరునవ్వు నవ్వి నలిపివేసింది. అసలు ఆమెకు ఉద్యోగం కావలసివస్తేకదా ? ఆమెకు మనసులో అనేక ఆలోచనలూ, ఊహలూ రేగుతున్నై. శంకరంలో ఆ జడత్వాన్ని కలుగజేసింది ఆ ఆఫీసే. అతనిలో ఉత్సాహాన్నీ శక్తినీ, ఔత్సుకతనూ పూర్తిగా నలిపివేసిందికూడా ఆ ఆఫీసులో పనేనేమో. శంకరం నిరాశావాది — అతనలాగే ఉంటే, అతని జీవితమంతా నాశనమైపోతుంది అనుకున్నది రజని.

నాలుగు రోజుల తరువాత బస్‌స్టాపు దగ్గర అనుకోకుండా కనుపించాడు శంకరం. ఆఫీసునుంచి తిరిగి వస్తున్నట్లున్నాడు. రజని చూచీ చూడనట్లు ముందుకు వెళ్ళిపోయింది. శంకరం ఆమెను చూచి గబగబా నడిచి వచ్చాడు. అతన్ని చూచి రజని అన్నది "చాలా థాంక్సండీ. మీరు చూపించిన ఎడ్వర్ట్‌యిజుమెంట్ తాలూకు ఉద్యోగం నాకు దొరికింది—రోజూ వచ్చి చెబుదామనుకుంటూనే— ఆఫీసు ఉండడం వల్ల కుదరటంలేదు. వచ్చే ఆదివారం 'టీ' పార్టీ ఏర్పాటుచేశాను. మీరు తప్పక రావాలి." "ఎక్కడ ? మీ ఇంట్లోనేనా ? మీ యిల్లెక్కడో నాకు తెలీనే తెలీదుకదా ?" అన్నాడు శంకరం.

రజని నవ్వి— "ఇదుగో, ఇప్పుడు చూపిస్తాగా" అన్నది. ఇద్దరూ రజని—యిల్లు చేరేటప్పటికి బజారులో దీపాలు వెలిగినై. ముందు—గదిలో అతన్ని కూర్చోపెట్టి ఐదు నిముషాల్లో కాఫీకప్పుతో వచ్చింది రజని. శంకరం మొదట మొహమాటపడినా, కాఫీ తీసుకొని "ఇంతకూ మా ఆఫీసులో ఉద్యోగం ఎందుకు మానేశారో చెప్పనేలేదు—" అన్నాడు.

రజని అతనివంక ఆశ్చర్యంగా చూచింది. అతను ఆమెను దీక్షగా చూస్తున్నాడు. మొదటిసారిగా, అతన్ని చూచిన ఆమె—ముఖం సిగ్గుపడింది. ఎటో చూస్తూ అన్నది రజని— "ఆడవాళ్ళకు తగిన గౌరవ మీయలేని మేనేజర్ల క్రింద పనిచేయటం నా కలవాటులేదండీ. తిండానికి కూడువున్నా లేకపోయినా అవమానం భరించటం కష్టం—మీరు కాబట్టే యింకా అది అంటిపెట్టుకున్నారు కానీ—" ఆమె అలా తనని ఎత్తిపొడవటంతో శంకరంలో ఆత్మాభిమానం పొడుచుకువచ్చింది. ఏదో అనబోయి ఆమెవంక చూచాడు. ఆమె పెదవులమీద చిరునవ్వు చిందులాడుతున్నది.

క్రుంగిపోయి అతనన్నాడు: "ఆ ఉద్యోగం వదిలితే, నా కింకే ఉద్యోగం దొరుకుతుందండీ? ఎందుకూ కొరగాని అసమర్థుడిని. అసలు ఏ ఉద్యోగమూ నేను చేయలేనేమో— చేయకపోతే గడవదు జీవితం. ఇంకా వీళ్ళు కాబట్టి నా తప్పులన్నీ భరిస్తున్నారు. ఇంకెక్కడన్నా అయితే—" అప్పటిదాకా బుద్ధిగా వింటున్నదల్లా రజని అతని మాటలకడ్డొస్తూ అన్నది— "ఎన్నైనా చెప్పండి. నేను మటుకు ఆ చిత్రవధ ననుభవిస్తూ అలా పడుండేదాన్నికాదు. ప్రపంచం విశాలమైనది. మనల్ని మనం చంపుకు ఉద్యోగంచేసి పొట్టలు నింపుకోటం ఎందుకూ ? అసలు మీకెందుకంత నిరాశ ? ఆడదాన్ని నేను ధైర్యంగా బ్రతక లేని, మీరు బ్రతకలేరా? ఆ వాతావరణంలో ఇంకా ఎంతో కాలం ఉంటే మనిషిలోఉన్న గొప్పతనం అణిగిపోతుంది. మీలో లోపించినవి ఉత్సాహం, ఆశావాదం. అవే ఉంటే, ఈ ఉద్యోగమే కాదు; ఏ ఉద్యోగంలోనైనా రాణిస్తారు మీరు. లేకపోతే—" శంకరం, ఆమె చెబుతుంటే మంత్ర ముగ్ధుడిలా వింటున్నాడు. "లేకిని వాళ్ళెవరైనా మిమ్మల్ని చూస్తే, జడుడిక్రింద భావిస్తారు. మీలో శక్తిలేదా? తెలివితేటలు లేవా ? భవిష్యత్తులేదా? అన్నీ ఉన్నై. చూచి—చూచి మీరే వదులుకుంటున్నారు వాటిని...." శంకరం ఏమీ మాట్లాడలేదు. ఐదునిముషాలు కూర్చుని లేచి వెళ్ళిపోయాడు. నాలుగడుగులు వేసి వెనక్కి చూసిన అతనికి చిరునవ్వులు చిందిస్తూ నిల్చున్న రజని కనిపించింది. అతని హృదయంలో ఆ చిరునవ్వులే నిండిపోయి పుష్పించినై.

మర్నాడు ఆఫీసుకు వచ్చిన శంకరాన్ని చూచి అందరూ ఆశ్చర్యపడ్డారు. చక్కగా క్రాఫు చేసుకుని నున్నగా దువ్వుకున్నాడు. అతని పొడవైన ముక్కుక్రింద మీసకట్టు నిగనిగలాడుతున్నది. మాసిపోయి అసహ్యంగా ఉండవలసిన పాంటూ, షర్టుల స్థానంలో ఎప్పుడో కుట్టించి పెట్టె అడుగున అణిగిపోతూ నేటికి బైటికి వచ్చిన ఉలెన్‌పాంటూ, సిల్కుషర్టూ, కొట్టవచ్చినట్లు కనిపిస్తున్నై. ఐదునిముషాలు ఆలస్యంగా వచ్చిన అతన్ని ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్న తోటి గుమాస్తాల చూపుల్ని నిర్లక్ష్యంగా చూస్తూ జేబులోనుంచి గోల్డ్‌ఫ్లేక్ సిగరెట్టు తీసి వెలిగించాడు శంకరం. ఇంతలో, లోపలినుంచి పిలుపు వచ్చింది. శంకరాన్ని చూచి ఒక్కక్షణం ఆగి, మేనేజరు అన్నాడు.... "నేనే నీ పరిస్థితిలో ఉంటే— ఏం చేసేవాడినో తెలుసా ?—" అతన్ని పూర్తి చేయనీకుండా, శంకరం అన్నాడు: "ఈ ఉద్యోగానికి రాజీనామా చేసిఉండేవారు. నేనూ అదే పని చేస్తున్నాను. ఇదుగో నా రాజీనామా—"అన్నాడు; పాంటుజేబులోనుంచి కాగితం తీసి యిస్తూ—

మధ్యాహ్నమల్లా తెగతిరిగిన శంకరం సాయంత్రం, రజని ఇంటి—తలుపు తడుతూ, తీయటానికి వస్తున్న రజనిని చూసి—"నేను రిజైన్ చేశాను రజనీ" అన్నాడు ఠీవిగా, హుందాగా. ఆమె పెదవులమీద చిరునవ్వు వెలిగింది. ★